Gilsbakka-Ljóð

eptir

S. Thorsteinsson

GILSBAKKA-LJÓÐ

KVÆÐI

EPTIR

STEINGR. THORSTEINSSON

REYKJAVÍK 1877
PRENTSMIÐJA „ÍSAFOLDAR“
SIGM. GUDMUNDSSON

n glæsta fjallsýn geðjast mèr
rá *Gilsbakkanum* háa,
ar hèraðs-bygðin hagsæl þver
ið hrjóstur-óbygð gráa.
vestri brosir bygðin öll
g blómleg *Hvítársíða*,
austri jöklar orpnir mjöll
èr ögra fram til hlíða.

ar *Eiríks-jökull* ógna-hár
eð ís og helblá klungur
g *Langi-jökull* gegnt við gljá'r
eð glæjar fannabungur.
n bjart er *Ok* í suðri' að sjá
eð silfurbreðann skæra,
ar sofa ský, er skuggum slá
skafl og sig ei hræra.

Við hnúfur jökla í austurátt
Eg efst sè *Strútinn* reigjast,
Og *Hafrafellið* heiðishlátt
Að hnúkum *Geitlands* teygjast.
Sem haf er þaðan hraunvídd grá,
En hýrt á neðra sviði
Í dalnum grær þar Eden á
Af anganbirkis viði.

Nú lækkar sól og himinhöll
Af heiðgulls roðnar móðu
Og ljósálfarnir leika um fjöll
Við landvættina góðu.
Þá uni jeg mèr efst við gil,
Í einverunni falinn,
Við svalan blæ og sælan yl
Og sjónum renni um dalinn.

Hèr streymir úrsvöl, undurtær
Að ofan jökul-kylja,
En neðan ilmsæll birkiblær
Úr brekkum skógargilja,
Og mætast svo á miðri leið,
Hið mjúka blandast stríðu,
Sem manndóms-hreystin minnist hei
Við meyjar hreina blíðu.

g hèr eg finn þig, fósturjörð!
eð fjölbreyttasta lyndi,
eð brosin ljúf, með hótin hörð,
eð hátign, strangleik, yndi,
ið efra helfríð, hrikavæn,
ú hreifir vetrar kífi,
n neðra sólblíð, sumargræn,
ú svellur öll af lífi.

ú himinn alskær! öldnu fjöll!
ið yðar tign er blandin
in minnisríka sagan snjöll
g sviphreinn fornlífs-andinn.
rá fannajöklum fram að sæ
g fljótsins breiðum ósi,
ann helgar yður heiðum blæ
f horfins tíma ljósi.

g kominn er á *Hermunds-hól*
g hlýrans fræga minnist,
ú grund er fræg, sem *Gunnlaug* ól,
ó gröf hans hvergi finnist.
vo svipstór fold hóf svein á legg,
r Sjafnar-draumnum trúði,
em fastast hjó með hneitis egg
g hörpu snjallast knúði.

Við dýrðar-veðri dillar glatt
Í dalnum fugla skari,
Þeir kalla mig, að hèðan hratt
Úr hlíð eg ofan fari.
Þá hverf eg inn í skóghraun skjótt,
Þar skemtileg er gangan,
Með sumarfrið og sælugnótt
Af sætri viðarangan.

Þar leikur hvíta hjarðfèð kátt
Við hagans gróðursældir,
Og breiðir lækir bruna dátt
Um blómgrund, klappir, dældir,
Og mörg ein birkihríslan há
Á hraunborg þaktri mosa,
Og grænna bakka gullblóm smá,
Í gljá-straum spegluð brosa.

Unz straumur hrynur stríðum nið
Af stall með fossfalls hviðu,
Þar bjarktrè standa á hvora hlið
Og hallast fram á iðu;
Hvort öðru mót þar yfir flaum
Með örmum seilist þöndum,
Sem þau, er yfir örlögsstraum
Í elsku takast höndum.

Þey! þey! jeg heyri harðan gný,
Sem hrynji skriða um grundir,
Að hraunsnös yztu hratt eg sný,
Þar hyldjúps flug er undir.
Sjá! *Hvítá* fram í fossi brýzt
Úr fjalla gljúfrum þröngum
Og blágræn, hvítfreydd hart fram knýst
Í heljarkletta göngum.

Og stríðan svo í stokki fram
Hún strauminn lætur sjóða,
Unz neðra þètt við hlíð og hvamm
Hún hægir fallið óða.
Þar hinumegin *Hálsa-sveit*
Með hlíðar skógi grónar
Og friðarspaka fèð á beit
Er fegurst yndi sjónar.

En hèr úr efsta hrauni geyst
Sèr hellir undan bjargi
Sitt bergvatns haf, í lækjum leyst
Úr læðing, undan fargi.
Úr hvanna- og birkis bratthlíð ótt
Þèr bunulækir hossa
Og niðrí *Hvítár* hyldjúp mjótt
Þeir himintærir fossa.

Nú *Síðu-fjalli* sól er nær
Og sælan skógar blóma
Hún efst á hraunbrún allan slær
Með angurblíðum ljóma.
Ó, seg mèr, eygló! ef þú sást
Hinn unga *Gunnlaug* fyrrum
Í þessum hlíðum, hrifinn ást,
Á heiðum aptni kyrrum.

Hèr sástu víst um síðkvöld hann,
Þann svein með augum dökkum,
Með *Hvítá* sjónin hvarfla vann
Og hennar grænu bökkum.
Svo langt sem kristals-lykkjað fljót
Sig liðar út um vengi,
Hann horfði vestur-hæðum mót
Og horfði fast og lengi.

Því þar sem myrkblár múlinn fjærst
Sèst mæna neðar völlum,
Að baki hans sat brúður kærst,
Sem bar af fljóðum öllum,
Það haukfránt, gullhært vífið vænt
Með Valkyrjunnar enni,
Því var svo opt í vestrið mænt
Þar vissi skáld af henni.

Um *Helgu* fögru fagurt söng
Hver fugl í þessum runnum,
Um hana voru ljóðin löng
Frá lækja silfur-munnum,
Og opt með blíðróm blandinn sorg
Í blágeim álftir kváðu
Um systursvaninn bjarta á *Borg*
Og boð frá honum tjáðu.

En seinna skáld hèr sástu í þraut,
Ó, sól! og burt var prýðin,
Þá *Skáld-Hrafn* fljóðið fagra hlaut
Hve fölnuð sýndist hlíðin,
Því *Ormstunga* við hrygðar hag
Þá heyrði fugla snjalla
Og sá ei framar sælan dag
Und salnum dimmra fjalla.

Í ástar hrygð og heiptar móð
Var halur einn á gangi,
Og þegar stóð hann fram við flóð
Und fögrum hlíðar-vangi,
Þá var sem ýgldist elfur dimm
Og úði af banafylgjum,
Frá djúpi náhljóð drundu grimm
Og dreyri flaut á bylgjum.

Það dísir grètu, að gumar þeir,
Er glóðu af hreysti' og óði,
Sem ungir fjalla-ernir tveir
Í eigin hjuggust blóði.
Svo grimmlegt stríð hlauzt örnum af
Þeim ítra *Borgar*-svani,
Að loks þeir börðust handan haf,
Þar hvor varð annars bani.

Og *Helga* lifði, svanur sá,
Við sorg en enga gleði,
Hún ól til *Gunnlaugs* aldur-þrá,
Þó öðrum fylgdi' að beði.
Með ástarljós í augum blám,
Þá önd á vörum blakti,
Hún vinarskikkju væna á knjám
Með veikum höndum rakti;

Unz drottinn lífi bjartrar brá
Og burt hún leið í friði,
Til blíðheims dimmri foldu frá,
Því fullvel nú jeg tryði,
Að andinn *Gunnlaugs* einatt hèr,
Á uppheims geisla bifi,
Með fríðrar svip í fangi sèr
Um fagran himin svifi.

Hvað drynur svo? hve dimmum glaum
Nú dunar fljótið stríða!
Það sviptir mèr frá sögudraum
Og söngvum fyrri tíða,
Og trútt mig kallar til mín sjálfs,
Af trega-rómi þrungið,
Mèr finnst sem væri hljóð til hálfs
Úr hjarta mínu sungið.

Þú streymir áfram, elfar-flóð!
Sem aldrei svefnró fangar,
Og syngur þinnar æfi óð
Um árþúsundir langar,
ín dimma hljóða-dunan stinn
i deyfa vill, en herða,
g samróma við sönginn þinn
ill sál mín einnig verða.

n kalda fljót! nú kveð eg þig
m kyrrar aptanstundir,
g leita frá þèr leyndan stig,
yr löngu sól gekk undir.
ð baki mèr er birkihlíð,
ð baki hljómar niður,
ann eyðist sem eg áfram líð,
nz allt er þögn og friður.

Á vesturhimni ríkir rótt
Sá roðinn engilfagur,
Sem hverfur ei þá heilög nótt
Er heiðbjört eins og dagur,
En eystra niðrá hrímfjöll hrein
Skín hvítbleikt tunglið auða,
Og stjarnan hjá því uppi' er ein,
Sem ástin blíð hjá dauða.

Þá vaknar löngun hugans há,
In hreina og ódauðlega,
Að lyptast duptsins fjötrum frá
Til frjálsra himinvega.
Ó, sumarnótt! svo heið og hljóð
Sem hrífur sálu mína,
Í þínum frið læt eg minn óð
Með öðrum röddum dvína.

